

PAPER DETAILS

TITLE: 57. HÜKÜMET DÖNEMİNDEKİ BAZI GELİSMELER İŞİĞİNDE 1982 ANAYASASINDA
CUMHURBASKANI

AUTHORS: Erşel ALDABAK

PAGES: 3-28

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/95959>

57. HÜK BAZI GELİŞMELE CU

Giriş

yaşanının, kriz dönemi
İktidarı ve parlamento
oluşan ikili bir iktidar
“rasyonelleştirilmiştir”
dırılmıştır³. Cumhurbaşkanı
“adeta bir yarı-başkanlık
yanına, 1982 Anayasası
bir “aksak başkanlık”
lendiğinde, bir parlamento
şanın⁶, bu konuda
diği gözükür. Bunun
minin esas olarak

1. 1982 Anayasası

Anayasaları önce pratik olarak tanımlan mine etkilerini, anayalarını anlatması yönü kendilerini oluşturan yöne gidebilir, her an kalıba bürünebilir. He dir⁹.

1982 Anayasası da düzenlemeleri- farklı çürlük portisinin

sivil örgütlerin çok sistemini savunmu

Özal'ın 1958 Fr
bul edilebilir görün
nın seçim usullerini
temel noktadır) ur
kanlar Kuruluna ba
dan iki cumhurbaşka
ni, fakat bu yetkil
görürüz. Fransız C
Bakanlar Kuruluna
kanının Bakanlar K

değil, Cumhurbaşkanı kompozisyonu (Cumhurbaşkanlığının kayıtsız şartsız Anayasayı farklı okunaklanmaktaydı. Nitekim Cumhurbaşkanı'nın uyulması Cumhurbaşkanı Hükümeti Cumhurbaşkanı'nın yetkileri mayaya çalışılmıştır¹⁸.

Turgut Özal'dan sonra kanyken seçilen Süleymine ise, kendisi

rumunun farklılaş
birlikte, istediği so
olarak Cumhurbaşkanı
sının farklı yorum
kir.

“Anayasa’ya gö
içinde değil, tüm c
yetkilere sahip bul
desinde Cumhurba
rasinin sınırlarını
ninde, ulusal irade
bir Cumhurbaşkanı

Anayasal düzende g
 dığımızda, 1982 An
 olduğu ortaya çıkar.
 değişen güç denge
 sağlamaya elverişli

Şunu da ekleme
 başkanının konumu
 Parlamantonun yap
 ilişkilerine (çoğunl
 hurbaşkanının çoğu
 Cumhurbaşkanının
 değişebilir.²⁵ Parlan

2. Tarafsız Cumh

Yürütme yetkisi v
olarak Cumhurbaşkanı
yerine getirileceğini b
Anayasalar (1924,196
olarak tarafsız ve par
dır. Bunun en açık g
ve esaslarıdır. Kısaca
hurbaşkanının 7 yıl i
hükmü (md.101), Cu
niteliğini korumaya y
sadece kendisini seç

Kısaca belirtilme
 Cumhurbaşkanı seçi
 deki düzenlemesinin
 tercih olmasıdır. He
 dan seçilmesinin tek
 yönünde örnekler va
 landa), Cumhurbaşkanı
 madığı, az da olsa
 sistemlerde, Cumhu
 bir meşruluk sağlar³
 men parlamento, ka
 ganını bulur ve m
 hurbaşkanını denetle

rumusuzluk aynı zamanda hükümet arasında ortak sağlamaya yöneliktir. ki, Devlet Başkanı kanların imzasıyla (imza) kuralı gereğince başbakan ve ilgili bakanlar da kamu hukukunun "birlikteliği" ilke

1982 Anayasası d kabul etmiştir. Bu m ve diğer kanunlarda E

açıktır. Sonuç olarak, oldukça karmaşık bir mizca yapılması gerektiği gibi³⁶, kur açıkça belirtilerek 1961 Anayasası Mahkemesi içti

1961 Anayasası işlemlerini, istisnası. Ancak uygulamada, kullanılmaktaydı³⁷. D hurbaşkanının bütü duğu savunulmuştur

“Cumhurbaşkanına, nüнден değil, Devlet eden, insan haklarına üstlenen tarafsız bir verdiği belirten Ma yetkisini de bu yetki kemeye göre, bu yet (1961 Anayasası md nış, Cumhurbaşkanına kana devri anlamına ettiği düşünülemez³⁹.

Mahkeme, aynı iç

menin, 93. maddede
 (nıla)cağına” dair
 Mahkeme, bizim de
 mek üzere geri gön
 letin başı olması dol
 imza ile kullanılabi
 başvurmadan da sav

Anayasa Hukuk
 müz ikinci nokta,
 sinda güçlenen kon
 lümleridir. Türk hu
 rejimin niteliğine d

Anayasasının ilgili h
Sezer'in, Anayasa M
yılı Resmi Gazete'
(Kt.18.7.2001) sayılı
sayılı kanundan doğ
4754 sayılı "23 Nisa
Dolayı Şartla Salıver
Dair Kanunda Değiş
göndermesi üzerine,
tepkiler gelmiş, basın
bu tepkilere cevap ve

Cumhurbaşkanı S
gerçekleşti⁴⁴ "Anay

Anayasa Mahkemesi
1993/18 sayılı kararı
Mahkeme göre, “Cu
karşı imza kuralı ile
uyarınca yürütme ala
anlaşılmalı gerekir. A
kararları, Başbakan ve
yürütmeye ilişkin ola
luluğunu gerektirecek

Anayasa Mahkemesi
alanında devletin baş
disine tanınan yetkile

Yukarıda belirtildiği gibi, Anayasada düzenlenmesini kararlaştırılan yasa koyucunun ne tür bir yetkinin tek başına kullanılması, Anayasadan çıkarması, yasaya Cumhurbaşkanının düzenleyen bir makamla sağlıklı işlemesi açısından

Anayasa Mahkemesi, Cumhurbaşkanı, idare, bazı kurumlara atanan ve retim Kurulu üyeleri

Ahmet Necdet Sezer
ren bu konu tekrar Tü
kilde oturmuş, Cumhu
met) arasında birçok
lıklar krizlere sebep o

Cumhurbaşkanı il
Cumhurbaşkanının Cu
liyetlere karışan mem
mesini düzenleyen ka
mete geri yollamasıy
Kurulunun Kararnam
(14 Ağustos 2000) ar

kanı ve Bakanlar Kurulu'nun "KHK'lar yürürlükte kalır" hükmü, yürürlükte olan KHK'ların ikisinin de katılma şartı olmadan, bir şekilde ortaya konulması.

Şu halde Cumhurbaşkanlığı Hukuk Kurulu'nun masında bir şekliyle KHK'lar ancak Cumhurbaşkanlığı Hukuk Kurulu tarafından onaylanabilir. Burada çözümün neleri içerdiği, Cumhurbaşkanlığı Hukuk Kurulu'nun kararname

Öncelikle şunu

yede bulunmaktan öte Anayasa'ya ve yasay Bakanlar Kurulu işlemleyemeyip, imzalamak nının sorumsuzluğu, olmak zorunda olduğu b

Cumhurbaşkanının tavsiye biçiminde ve rolü⁶⁰, KHK'yi bir dah sini de içerir mi? Bir g rultusunda, Anayasada bir kez daha incelenm

gereken nokta “hu
dir. Hukuka aykırı
göre, Cumhurbaşk
yolundaki düşünce
masını haklı kılar
Anayasaya aykırı
namaz. İmzalamam
mahkeme kararıyl
konusudur. Aksi g
Anayasa Mahkeme
Cumhurbaşkanının
niteliğinde, Bakan

rarlarının bağlayıcılığı
maması gerekir.

Anayasa Mahkeme
lamsız kalacağı gerekl
kırı kararnameleri imz
hurbaşkanının aleyhin
yacağı kararnameler s
Kanımızca, Cumhurb
edilebilecek kararnam
etmek Anayasa Mahk
kırı olacaktır. Ancak
daki örnekteki gibi te

Kamuoyunda “K
nin yarattığı tepki
deyi halkoyunu su
adeta bir geri adım
edilen bir önerge il
ğinden önceki hale
vekilleri maaşları “
“en yüksek devlet m

Cumhurbaşkanı
sına, milletvekilleri
27. maddesinin ise
diği yetkiye dayan

Yukarıda özetlenen
daki gerginliği tırma
çatışma noktasına g
noktalar içeriyor. Tar
ve onun dayanağı A
Anayasa değişikliler
daha önceki Anayasa
fıkrası “Doğrudan
Meclis üye tamsayısı
Anayasa değişikliğinin
deleri Cumhurbaşkanı
münü içerir. 4709 say
fıkra ise “TRMM A

Meclis. Meclis bu k
tümünü gitmeli...”⁷⁶.

Anayasanın ilgili
mümkün değildir. C
15.10.2001 tarih ve
7. fıkranın 5. fıkrada
başkanının ihtiyari c
nılamaz hale getirir.
sadece tümünün hal
yabilir; ancak bu da
açık hükmüyle bağ
gördüğü maddelerin

hurbaşkanının birden
 bunların (halkoylam
 cağı şeklinde anlaşıl
 Cumhurbaşkanının o
 sinin, TBMM tarafı
 şart daha getirilerek
 hurbaşkanı yayımlan
 yişle “onayladığı” o
 zorunda kalacaktır.

Kanımızca, bura
 tarafından açıkça ta
 ortaya çıkan çatışma
 cundan değil, acıitli

en güçlü temellerin
Devlet organlarının
görevi” (md.104/1) g
somutlaşmış hali 10
leme Kuruluna ilişki
hukuka uygunluğun
mesinin sağlanması
yaptırma fırsatı veri

Anayasanın uygu
uyumlu çalışmasını g
diren Anayasaların l
olanıdır. 1958 Fransa